

59 הכרוכים זה בזה] שהוא שומן המותר באכילה [ראה איו"ד].
60 הגמרא מבארת מהו שיעור החוטים הנמצאים בעוקץ: **וְאָמַר רַב**
61 **יְהוּדָה, הַחוּטִין שְׁפֵעוּקִין** – חוטים היוצאים מהעוקץ, דהיינו
62 מהשדרה שמעל הכסלים ונכנסים בקרום הכסלים **אֲסוּרִין** באכילה
63 משום איסור חלב. **הַמֶּשָׂא הוּמִין אֵית בֵּיה בְּכַפְלָא** – חמשה חוטים
64 יש בכסלים, והם אותם החוטים שנכנסים מן השדרה שמעל הכסלים
65 לתוך קרום הכסלים, **תְּלָתָא מִימִינָא וְתַרְתֵּי מִשְׂמָאלָא** – שלשה
66 חוטים יוצאים מן הנקבים שבשדרה ומתפשטים בצד ימין של
67 הכסלים ושני חוטים יוצאים מן הנקבים שבשדרה ומתפשטים בצד
68 השמאלי של הכסלים, וכולם אסורים משום חלב. **תְּלָתָא מִפְּצָלֵי**
69 **לְתַרֵּי תַרֵּי** – אותם שלשה חוטים שנמצאים בצד ימין של הבהמה
70 מתפצלים כל אחד מהם לשני חוטים, **תַּרְי מִפְּצָלֵי לְתְּלָתָא תְּלָתָא** –
71 ואותם שני חוטים הנמצאים בצד שמאל של הבהמה מתפצלים כל
72 אחד מהם לשלשה חוטים. **נִפְקָא מִינָהּ** – היוצא לנו מידיעת מספר
73 החוטים להלכה, **דְּאֵי שְׁלִיף לְהוּ עַד דְּחִמְיֵי מִשְׁתַּלְּפֵי** – שאם שולף
74 המנקר את החוטים מן הכסלים בומץ שהבשר והחוטים עדיין חמים,
75 בידוע שנשלפו כולם ולא נשאר מהם כלל, **וְאֵי לֹא** – אבל אם לא
76 הוציאים בעודם חמים אלא רק לאחר שנתקררו ונתיבשו **בְּעֵי חַטוּמֵי**
77 **בְּתַרְיֵיהוּ** – צריך לחפש אחריהם מהשדרה שלנקביה מחוברים
78 החוטים עד הצלעות שבתחתית החוזה, עד שימצא את כל החוטים,
79 משום שלאחר שהם מתקררים הם נאחזים בבשר. ועל כן צריך
80 המנקר לדעת מה מנין החוטים שעליו לנקר.
81 הגמרא מונה את החוטים האסורים הנמצאים בבהמה ומבארת
82 שחלקם אסורים משום חלב וחלקם משום דם: **אָמַר אַבְיִי וְאִתְיַמָּא**
83 **– ויש אומרים רב יהודה, תַּמְשָׂא הוּמִין הוּוּ** – חמשה מקומות יש
84 בבהמה שבהם ישנם חוטים אסורים, **תְּלָתָא מִשּׁוּם תְּרַבָּא** – בשלשה
85 מהן החוטים אסורים משום איסור חלב, **וְתַרְיִין מִשּׁוּם דְּמָא** – ובשנים
86 מהן החוטים אסורים משום איסור דם הבלוע בהם. **דְּפַחְלֵי** – החוטים
87 הנמצאים בטחול, **וְדְכַפְלֵי** – החוטים הנמצאים בכסלים, **וְדְכּוֹלֵיתָא**
88 **– והחוטים הנמצאים בכליות אסורים משום תְּרַבָּא** – חלב. **דִּידָא**
89 **וְדִלְוֵא** – החוטים הנמצאים ביד ובלחי אסורים משום דְּמָא – איסור
90 אכילת דם. שואלת הגמרא: **לְמָא נִפְקָא מִינָהּ** – מה יוצא לנו
91 מידיעת החילוק בין חוטים האסורים משום חלב לחוטים האסורים
92 משום דם, **הֲרֵי בִין כֶּךָ וּבִין כֶּךָ הֵם אֲסוּרִים בִּאכִילָה**. מיישבת הגמרא:
93 **הֲנִי דְּמִשּׁוּם דְּמָא** – אלו החוטים האסורים משום דם, **אֵי מְחַתְּדֵי לְהוּ**
94 **וְיַמְלָה לְהוּ שְׁפִיר דְּמֵי** – אם יחתכם וימלחם יזיזה מותר לתיתם
95 בקדירה ולאכלם, אולם הֲנֵךְ – החוטים האסורים משום חלב לית
96 לְהוּ תְּקַנְתָּא – אין להם תקנה ואסורים לעולם.
97 הגמרא מונה את הקרומים שבבהמה האסורים משום חלב ומשום
98 דם: **אָמַר רַב פְּהֵנָא וְאִתְיַמָּא** – ויש אומרים רב יהודה, **תַּמְשָׂא קְרָמֵי**
99 **הוּוּ** – חמשה קרומים יש בבהמה, **תְּלָתָא מִשּׁוּם תְּרַבָּא** – שלשה מהם
100 אסורים משום חלב ו**תַּרְיֵי מִשּׁוּם דְּמָא** – ושנים מהם אסורים משום
101 דם. **דְּפַחְלֵי** – הקרום שעל הטחול ו**דְּכַפְלֵי** – הקרום שעל הכסלים
102 ו**דְּכּוֹלֵיתָא** – הקרום שעל הכליות אסורים **מִשּׁוּם תְּרַבָּא** – חלב,
103 **דְּבִיעֵי** – הקרום שעל ביצי הזכר ו**דְּמוֹקְרָא** – והקרום שעל המוח
104 אסורים **מִשּׁוּם דְּמָא**.
105 הגמרא מבארת איזה חלק מן הקרום שעל הטחול צריך לקלף: **רַב**
106 **יְהוּדָה בַר אִישְׁעִיָא הוּוּ קָא קְלִיף לִיה טַחְלָא** – היה מקלף את
107 הקרום שעל הטחול לְלוֹי בְּרִיה דְּרַב הוּנָא בַר חִינָא, וכשקילפו הוּוּ
108 **קָא נְאִים לִיה מַעֲלֵאֵי** – היה מקלף רק את הקרום המכסה את החלק
109 העליון של הטחול, ששם הטחול עבה ומחובר לכרס [ראה איו"ד ה].
110 **אָמַר לִיה לוי** רב יהודה חות בֵּיה טַפֵּי – רד וחותן את הקרום יותר
111 עד למטה, דהיינו גם את הקרום המכסה את הטחול הדק ואל
112 תסתפק בקליפת הקרום שבחלק העליון. **אֲתָא אַבְוֵה** – בא רב הונא
113 בר חינאי אביו של לוי ו**אִשְׁכְּחִיהּ** – ומצאו לבנו שכן הוא מורה לרב
114 יהודה, **אָמַר לִיה** – רב הונא לבנו, **הֲכִי אָמַר אַבְוֵה דְּאָמַךְ מִשּׁוּם**
115 **דְּרַב** – כך אמר אבי אמך בשם רב, **וּמַנּוּ** – ומי הוא אבי אמו של לוי,
116 **רַב יְרֵמְיָה בַר אַבָּא, לֹא אֲכָרְהּ הַתּוֹרָה אֱלָא** את הקרום של הטחול

1 **חֶלֶב הכסלים שֶׁהִבְשֵׁר חוּפָה** – מכסה אותו מוֹתֵר באכילה, **אֱלָמָא**
2 – מוכח שסבר שֶׁעַל הַכְּסָלִים אָמַר רַבְּמָנָא – שכשאמרה התורה
3 (ויקרא ג ד) **וְיָאֵת הַחֶלֶב אֲשֶׁר עֲלֵיהֶן אֲשֶׁר עַל הַכְּסָלִים** וגו', היא
4 התכוונה לאסור באכילה רק את החלב שעל הכסלים שהוא קרב על
5 גבי המזבח ו**לֹא** את החלב שֶׁנִּמְצָא בְּתוֹךְ הַכְּסָלִים, שהוא אינו קרב
6 ומותר באכילה. **הָבָא נְמוֹי** – אף כאן בדין לובן הכוליא, יש לומר שֶׁעַל
7 הַכְּלִיֹּת אָמַר רַבְּמָנָא – שכשאמרה התורה (שם) **וְיָאֵת שְׁתֵּי הַכְּלִיֹּת**
8 **וְיָאֵת הַחֶלֶב אֲשֶׁר עֲלֵיהֶן**, היא התכוונה לאסור באכילה רק את החלב
9 שנמצא על הכליות ו**לֹא** את החלב שֶׁנִּמְצָא בְּתוֹךְ הַכְּלִיֹּת, ומכיוון
10 שהחלב שבתוך הכליות מותר באכילה אין צריך לחטטו.
11 הגמרא חוזרת לעיקר דבריו של שמואל ומקשה סתירה בדבריו:
12 **גּוּפָא אָמַר רַבִּי אַבָּא אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל, חֶלֶב שֶׁהִבְשֵׁר**
13 **חוּפָה אוֹתוֹ מוֹתֵר בִּאכִילָה**. מקשה הגמרא: **אֵינִי** – האם כך אמר
14 שמואל, **וְהָאָמַר רַבִּי אַבָּא אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל, הָאֵי**
15 **תְּרַבָּא דְתוֹתֵי מַתְנֵי** – החלב הזה שתחת המתנים אסור – אסור
16 באכילה. ואם לדעת שמואל חלב שהבשר חופהו מותר באכילה,
17 מדוע אמר שהחלב שתחת המתנים אסור, והלא רק לאחר שהטבח
18 מפריש את בשר המתנים נראה החלב, נמצא שחלב זה מכוסה בבשר
19 ולדעת שמואל חלב זה צריך להיות מותר.
20 מתרצת הגמרא: **אָמַר אַבְיִי בְּהִמָּה בְּתֵיבָה פְּרוּקֵי מִפִּרְקָא, כְּלוּמַר**
21 **כְּשֶׁהִבְהֵמָה מֵהִלְכַת אֵיבְרִיהּ נָעִים וּמִתְפָּרְקִים, וּפְנַעֲמִים שֶׁהִמְתַּנִּים**
22 **נִמְשָׁכִים לְמַעַלָּה וְהַכְּסָלִים נִמְשָׁכִים לְמַטָּה, וְאֵין אֵין הַחֶלֶב שֶׁתַּחַת**
23 **הַמְתַּנִּים מְכוּסָה בְּבֶשֶׂר הַמְתַּנִּים, לְפִיכָךְ אֵף עַל פִּי שְׁלֹאֲחַר שְׁחִיטָה**
24 **הַבְּהֵמָה בֶּשֶׂר הַמְתַּנִּים מִתְּהַדֵּק עַל הַחֶלֶב וּמְכוּסָה, הוּאִיל וּבְחִיבָה**
25 **הַחֶלֶב מִתְּגַלֵּה לְפַעֲמִים הוּא אֲסוּר**.
26 **וְכֵן אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן אֲנָא לֹאֵן טַבְּחָא אֲנָא וְלֹאֵן בַּר טַבְּחָא אֲנָא** –
27 **אני אינני טבח ולא בן טבח, לפיכך איני בקי בעצמי אם חלב שתחת**
28 **המתנים מגולה או מכוסה, וְנִתְרַבָּא דְּהִכֵּי הוּוּ אָמְרֵי בִּי מְדַרְשָׂא** –
29 **אך זכור אני שכן אמרו בבית המדרש שֶׁהִמָּה בְּתֵיבָה פְּרוּקֵי**
30 **מִפִּרְקָא, לְפִיכָךְ חֶלֶב הַמְתַּנִּים אֲסוּר**.
31 הגמרא מביאה עוד מיני חלבים אסורים: **אָמַר רַבִּי אַבָּא אָמַר רַב**
32 **יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל, חֶלֶב שֶׁנִּמְצָא עַל הַהֶמְסָם** – הכיס שאליו נשפך
33 הזמון מבית הכבוסות ו**בֵּית הַכּוֹסוֹת** – הכיס הסמוך אליו הנמצא בסוף
34 הכרס ועשוי ככובע **אֲסוּרִין וְהַאוּכֹל עֲנוּשׁ פְּרָת, וְזֵהוּ 'חֶלֶב שְׁעַל**
35 **תְּרַבָּא' האמור בתורה, כפי שנאמר (ויקרא א ג) וְהִקְרִיב וגו' וְיָאֵת כֹּל**
36 **הַחֶלֶב אֲשֶׁר עַל הַקֶּרֶב**.
37 ועוד **אָמַר רַבִּי אַבָּא אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל, הָאֵי תְּרַבָּא**
38 **דְּקִלְבִּיבֻסְתָּא** – חלב הנמצא על עצם הקליבוסות **אֲסוּר** באכילה
39 **וְהַאוּכֹל עֲנוּשׁ פְּרָת, וְזֵהוּ כַּלְל 'חֶלֶב שְׁעַל הַכְּסָלִים' האמור**
40 **בתורה (שם ג ד)**.
41 **וְאָמַר רַבִּי אַבָּא אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל, חוּטִין שְׁפִיר** –
42 **הורידים הנמצאים בכתף של הבהמה אֲסוּרִין באכילה [ראה איו"ד**
43 **ג].**
44 **אָמַר רַב סְפָרָא לְרַבִּי אַבָּא, מִשָּׁה** – תלמיד חכם, מדוע הינך אומר
45 שהחוטין שביד אסורין, **מִי אָמַר רַבְּמָנָא לֹא תִּיבּוֹל בִּישְׁרָא** – וכי
46 התורה אסרה לאכול בשר. **אָמַר רַבָּא לְרַב סְפָרָא מִשָּׁה** – תלמיד
47 חכם, מה קשה לך על רבי אבא, **מִי אָמַר רַבְּמָנָא אֲכּוּל דְּמָא** – וכי
48 התייה התורה לאכול דם, ומכיוון שאסרה התורה לאכול דם, לכן
49 אסרה לאכול את גידי הזרוע מחמת הדם הבלוע בהן, ולא מחמת
50 איסור חלב. אולם אם חֲתִכְיָה וּמְלַחְיָה – חתך ומלח את הגידין,
51 **אֲפִילוּ לְקַדְרָה נְמוֹי שְׁפִיר דְּמֵי** – מותר לבשלם אפילו בקדירה כיון
52 שהדם כבר זב מזה עד ידי החתיכה והמליחה.
53 הגמרא מבארת מהו שיעור נטילת החלב שעל הדקין: **אָמַר רַב**
54 **יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל, רִישׁ מַעֲיָא** – תחילת המעיים ממקום יציאתם
55 מן הקיבה **בְּאֲמַתָּא בְּעֵי גְרִירָה** – צריך לגרור אותם באורך אמה כדי
56 להסיר את החלב שעליהם. **וְזֵהוּ הַחֶלֶב שְׁעַל תְּדַקְיָן** [–המעיים] שבו
57 נחלקו רבי ישמעאל ורבי עקיבא (לעיל מטט). אבל לאחר אמה אינם
58 טעונים גרידה כיון שהם דבוקים כבר בהדורא דכנתא [–במעיים]

המשך ביאור למס' חולין ליום שלישי עמ' א

19 אחרת שחייבין כרת עליו - על אכילת הקרום שעל הטחול ועל
20 הכליות. מתרצת הגמרא: מטחול אטחול לא קשיא - מסתירת
21 הברייתות בענין הקרום שעל הטחול לא קשה, שכן הוּא - הברייתא
22 שחייבה על אכילתו כרת דיברה על אכילת הקרום שפנגד תדד
23 שהוא אסור מן התורה, ואילו הוּא - הברייתא שאמרה שאין חייבין
24 על אכילתו כרת דיברה על הקרום שמלמטה שלא כנגד תדד שהוא
25 אסור רק מדרבנן. וכן מבוליא אבוליא נמי לא קשיא - ומסתירת
26 הברייתות בענין הקרום שעל הכליות גם לא קשה, שכן הוּא -
27 הברייתא שאמרה שחייבים עליו כרת דיברה בעילאה - בקרום הדק
28 הדבוק על החלב שעל הכליות מלמעלה שיש לו דין חלב גמור
29 האסור מן התורה, ואילו הוּא - הברייתא שאמרה שאין חייבים עליו
30 כרת דיברה בתתאה - בקרום שמתחת לחלב הכליות הנמצא בין
31 החלב לכליות שאין איסורו אלא מדרבנן.
32 הגמרא מביאה מחלוקת אמוראים בדין ביצי זכר שניתקו ממקומם:
33 ביצי השילתא - ביצי זכר שניתקו גידיהם על ידי סירוס ועדיין
34 מעורים בתוך כיסם. נחלקו בדינם רב אמר ורב אפי, חד אסר אותם
35 באכילה וחד שרי - ואחד התיר אותם באכילה. מבארת הגמרא:
36 מאן דאסר סבר

1 שנמצא על תדד בלבד, דהיינו רק את הקרום המכסה את הטחול
2 בחלקו העבה, ששם הוא מחובר לכרס.
3 הקשה לוי לאביו: איני - האם כך הדין והאמר רב המנונא, תנא -
4 שנינו בברייתא, הקרום שעל הטחול אסור ואין חייבים עליו כרת.
5 וצריך להבין תיבי דמי - באיזה חלק מן הקרום מדברת הברייתא,
6 אילימא - אם נאמר שמדובר בקרום שנמצא על תדד - על מקום
7 עוביו, אמאי - מדוע אין חייבין עליו כרת הרי זהו החלב שעל הקרב
8 שהתורה אסרתו, שהרי הוא מחובר שם לכרס. אלא על כרחך
9 דבוליה - שהברייתא מדברת על הקרום שנמצא על כל הטחול,
10 שאמנם מן התורה הוא מותר אבל רבנן אסרוהו, הרי שאף הקרום
11 שמכסה את החלק הדק של הטחול אסור מדרבנן. אמר ליה רב
12 הונא לבנו, אי תניא תניא - אם אכן כך שנו בברייתא, אזי צריך
13 לנהוג כפי מה ששנינו בברייתא.
14 הגמרא מביאה את עיקרי הדברים של רב המנונא: גופא, אמר רב
15 המנונא, תנא - שנינו בברייתא, הקרום שעל הטחול אסור באכילה
16 מדרבנן ואם עבר ואכלו אין חייבין עליו כרת. וכן הקרום שעל גבי
17 הבוליא - הכליות אסור באכילה מדרבנן ואם עבר ואכלו אין
18 חייבין עליו כרת. מקשה הגמרא: והתניא - והרי שנינו בברייתא

59 מותר באכילה, שכיון שחתיכה ומלחה יצא כל דמו. תלמייה נמי
 60 בשפוחא – ואם תלאה בתוך התנור על גבי שפוד כדי שתצלה מחומו,
 61 אפילו לא חתכה לחתיכות ולא מלחה רק מליחה מועטת, החתיכה
 62 מותרת באכילה משום שהתלייה גורמת לכך דר'אבי דמא – שדמה
 63 זב. ואם הניח אותה אנמי' – על גבי גחלים ולא חתכה, באופן זה
 64 פליגי בה רב אחא ורבינא, חד אמר – רב אחא סבר משאב שאיבי
 65 ליה – שהגחלים שואבות את הדם, לפיכך החתיכה מותרת באכילה,
 66 וחד אמר – ורבינא סבר מצמת צמתי ליה שאין בכח הגחלים
 67 להוציא את הדם משום שהם מייבשים את הבשר ואינם מניחים לדם
 68 לצאת, לפיכך החתיכה אסורה באכילה משום שהדם נצלה בתוכה.
 69 ונדון בשר שהאדים בן הדין בביעי – בביצי זכר שהאדימו מחמת
 70 מכה, וכן הדין במורקין – בורידי הצואה, שאם חתכם ומלחם מותר
 71 ליתנם בקדירה, ואם צלאם מותרים בלא חתיכה ומליחה, ואם הניחם
 72 על גחלים לדעת רב אחא הם מותרים באכילה, כי הגחלים הפליטו
 73 את כל דמם לחוץ, ולדעת רבינא הם אסורים באכילה כי הדם
 74 מתייבש בתוכם.
 75 דרך השוחטים שכשרוצים להסיר את השערות מראש הבהמה
 76 לאחר השחיטה, נותנים עליו מים ולאחר מכן מטמינים את הראש
 77 ברמץ, ועל ידי כך נושרות השערות מעצמן. הגמרא מבארת באיזה
 78 אופן ההטמנה אינה אוסרת את הראש באכילה וביאה אופן היא
 79 אוסרתו באכילה. אומרת הגמרא: רישא בביכשא – ראש בהמה
 80 שהטמינהו ברמץ, אוהביה אביה השחיטה – אם הניחו את הראש
 81 באופן שבית השחיטה נמצא למטה, דייב דמא ושרי – הדם זב
 82 החוצה ממקום החתך והוא מותר באכילה. אבל אם הניחו את הראש
 83 אצדדין – על לחיו, הואיל והדם אינו יכול לזוב הרי הוא מיקפא
 84 קפי – קופא בתוך הראש ואסור באכילה. ואם אוהביה אנחרייה –
 85 הניחו באופן שנקבי החוטם למטה, אזי אם רץ ביה מירי – נעץ קיסם
 86 או קוץ בחוטם עד המוח כדי שלא יסתם הנקב, שרי באכילה, לפי
 87 שהדם זב דרך החוטם ויוצא החוצה, ואי לא – אבל אם לא נעץ
 88 כלום בחוטם, הראש אסור באכילה, משום שיתכן שהחוטם נסתם
 89 ואין אפשרות לדם לזוב החוצה כראוי.
 90 הגמרא מבארת דעה אחרת בין הנוכר: ואיכא דאמרי – ויש אומרים,
 91 שאם הניח את הראש אנחרייה – על נחיריו, וכן אם הניחו אביה
 92 השחיטה, הדם דאיב – זב החוצה והראש מותר באכילה, אפילו לא
 93 נעץ כלום בנקבי החוטם. אבל אם הניחו אצדדין – על לחיו, אי רץ
 94 ביה מירי – אם נעץ קיסם או קוץ בלחיים, הראש שרי באכילה, לפי
 95 שהדם זב דרך הנקב שעשה, ואי לא אסיר – אבל אם לא נעץ כלום
 96 בלחיים, הראש אסור באכילה, לפי שהדם קופא בתוכו ואינו יוצא.
 97 הגמרא חוזרת לדין גיד הנשה ומבארת איזה גיד נאסר מן התורה
 98 ואיזה גיד נאסר מדרבנן: אמר רב יהודה אמר שמואל, שני גידין
 99 הן, הגיד הפנימי הוא גיד הירך שנמצא בצד הפנימי של הירך,
 100 דהיינו בצד שפונה לירך השניה, ראשו העליון מחובר בעצם האלילה,
 101 ומשם הוא יורד ומתפשט על כף הירך, שהוא עיגול בשר הנתון על
 102 עצם הקולית, עד שמגיע סמוך לעצם, דהיינו למקום חיבור הקולית
 103 ועצם הירך, ומשם ואילך הוא נכנס לצד הפנימי של הירך ויורד
 104 לאורכו עד הארכובה התחתונה ומתחבר לצומת הגידים, וזהו הגיד
 105 שאסור מן התורה, לפי שבתורה נאמר (בראשית לב ט) 'אשר על כף
 106 הירך' וגיד זה מונח על הבשר הנשוי ככף המקיף את עצם הירך,
 107 וחיביון מלקות עליו – על אכילתו. והגיד החיצון הוא גיד קצר
 108 הנמצא בצד החיצוני של הירך, דהיינו בצד שפונה כלפי חוץ, ומונח
 109 לרוחב בשר הירך סמוך לפשר הסובב את עצם הקולית ומובלע בו,
 110 וזהו הגיד שאסור רק מדרבנן, לפי שאינו על כף הירך אלא מובלע
 111 בתוך כף הירך ואין חיביון מלקות עליו – על אכילתו.
 112 מקשה הגמרא: והתניא – והלא שנינו בברייתא שהגיד הפנימי הוא
 113 הגיד הסמוך לפשר ומובלע בו, ובהכרח שהגיד שנמצא בצד החיצון
 114 של הירך הוא נקרא גיד פנימי מפני שמובלע בתוך הבשר, והאיך
 115 אמר שמואל שהגיד הפנימי הוא זה שנמצא בצד הפנימי של הירך
 116 בסמוך לעצם. מתרצת הגמרא: אמר רב אחא אמר רב כהנא,

1 מדילא קא ברין – מזה שאנו רואים שהביצים אינם חוזרים ומבראים
 2 מוכח דהני אבר מן התי ניהו – שהם כאבר שנתלש מבהמה בעודה
 3 חיה, וכשם שאבר שנתלש מבהמה בעודה חיה אסור באכילה (להלן
 4 קא), כך הם אסורים באכילה. ומאן דשרי – ומי שהתיר סבר, מדילא
 5 קא מפרקן – מזה שאינם מסריחים מוכח דהני חיותא אית בהו –
 6 שיש לביצים חיות שאותה הם יונקים מן הבהמה, לפיכך אינם
 7 נחשבים כאבר מן החי ומותרים באכילה.
 8 הגמרא מבארת מה ישיב כל אמורא על סברת חברו. מבארת
 9 הגמרא: ואידך – והאוסר סבר דהאי דלא קא מפרקן – שהטעם
 10 שאינם מסריחים אינו משום שיש להם חיות, אלא משום דלא קא
 11 שליט בהו אויניא – שהם עדיין מעורים בתוך כיסם ואין אויר נכנס
 12 לתוכם ומייבשם, ומכיון שאין להם חיות הם נחשבים כתלושים מן
 13 הבהמה ויש להם דין של אבר מן החי. ואידך – והמתיר סבר דהאי
 14 דלא ברין – שהסיבה שהם אינם חוזרים ומבראים אינה משום שהם
 15 לא יונקים חיות מן הבהמה, אלא משום פחישותא הוא דנקט להו
 16 – שאזחה אותם חולשה שמחמתה אינם יכולים לחזור ולהבריא,
 17 ומכל מקום כיון שעדיין יונקים חיות מן הבהמה הם אינם נחשבים
 18 לאבר מן החי.
 19 הגמרא פוסקת להלכה: אמר ליה רבי יוחנן לרב שמן בר אבא, הני
 20 ביעי חשילתא – אלו ביצי הזכר שניתקו מגידיהם ועדיין מעורים
 21 בכיסם שריין – מותרים באכילה, אולם ואת לא תיכול – לך אסור
 22 לאוכלם, משום שאתה בא מבבל ומנהג מקומך שלא לאוכלם,
 23 וממה שנאמר (משלי ט) 'ואל תפוש תורת אמוך' למדנו, שחייב אדם
 24 לנהוג כפי מנהג אבותיו ומקומו.
 25 לעיל (ע"א) שנינו שהקרום שעל הביצים אסור משום דם, כעת
 26 מבארת הגמרא ממתני הוא נאסר: אמר מר בר רב אשי, הני ביעי
 27 דגדייא – ביצי זכר של בהמה דקה כגוי וטלה העטופים בקרום
 28 שעליהם, עד תלתינו יומין – עד שלשים יום משעת לידתם שריין
 29 בלא קליפה – מותר לבשלם בקדירה ולאוכלם מבלי לקלף את
 30 הקרום שעליהם, משום שבהמה דקה עד שלשים יום אין דמה רב
 31 ואינו נבלע באיבריה, לפיכך לא נתמלא הקרום עדיין בדם ואין
 32 איסור לבשלו, אבל מןאן ואילך – מיום השלשים והלאה אי אורען
 33 אסורין – אם יש זרע בביצים בידוע שיש דם בקרום ואסור לבשלם
 34 בקדירה מבלי לקלף את הקרום שעליהם, ואי לא אורען שריין –
 35 אבל אם אין זרע בביצים בידוע שלא נתמלא הקרום בדם ומותר
 36 לבשלם בקדירה מבלי לקלף את הקרום. שואלת הגמרא: מנא
 37 ידעינן – האיך יודעים אם יש זרע בתוך הביצים. משיבה הגמרא: אי
 38 אית בהו – אם יש בקרום המקיף את הביצים שוריין סומקין –
 39 חוטים אדומים בידוע שיש זרע בביצים ואסורין – והם אסורים
 40 בבישול בלא קליפת הקרום, אבל אם לית בהו שוריין סומקין
 41 שריין – אבל אם אין חוטים אדומים בקרום בידוע שאין זרע בביצים
 42 והרי הם מותרים בבישול בלא קליפת הקרום.
 43 הגמרא מבארת כיצד מכשירים בשר שנצרר בו דם: אומצי – חתיכת
 44 בשר שנצרר בה דם והאדימה מחמת מכה, וכן ביעי – ביצי זכר
 45 שהאדימו, ומורקין – ורידים הנמצאים בצואר הבהמה, בכל שלשת
 46 הדברים הללו פליגי בה רב אחא ורבינא, אחד מחמיר ואחד מיקל
 47 (כפי שיבואר להלן).
 48 ובאחר ולא תפרש מי המחמיר ומי המיקל אומרת לנו הגמרא כלל,
 49 בקל התורה פולה – בכל המחלוקות שבתלמוד שבהם נחלקו רב
 50 אחא ורבינא ואמרה הגמרא שאחד אמר לקולא ואחד אמר
 51 לחומרא, דע שרבינא הוא זה שפוסק לקולא ורב אחא הוא הפוסק
 52 לחומרא, והלכתא ברבינא לקולא, לבר מהני תלת – חוץ משלשת
 53 הדברים הנזכרים, אומצי ביעי ומורקי דרב אחא פסק בהם לקולא
 54 ורבינא פסק בהם לחומרא, והלכתא ברב אחא שפסק לקולא.
 55 הגמרא מפרשת באיזה אופן נחלקו רב אחא ורבינא. מבארת הגמרא:
 56 אומציא דאסמיק – חתיכת בשר שהאדימה מחמת דם שנצרר בה,
 57 אם חתכה להרבה חתיכות ומלחה, אפילו לקדחה נמי שפיר דמי
 58 – אפשר לתיתה לאחר מכן בתוך קדירה ולבשלה ויהא התבשיל

1 באמת הגיד הפנימי הוא הגיד שנמצא סמוך לעצם בצד הפנימי של
2 הירך וכדברי שמואל, אלא שמאחר דאי קלודי מיקלוד - שהוא כנס
3 בתוך הבשר כמפתח שנכנס בתוך מנעול הדלת, ובאותו מקום הוא
4 סמוך ומובלע בבשר לכן קראה לו הברייתא 'פנימי סמוך לבשר',
5 דהיינו שהוא בצד הפנימי של הירך ויש מקום שבו הוא סמוך ומובלע
6 בבשר.

7 מוסיפה הגמרא להקשות: וְהָאֵתְנָא - והרי שנינו בברייתא שהגיד
8 הַחֵיצוֹן הוא הגיד המגולה הַסְמוּךְ לְעֶצֶם, דהיינו שהגיד הנמצא
9 בצד הפנימי הוא הנקרא חיצון לפי שאינו מובלע בבשר, והאיך אמר
10 שמואל שהגיד המובלע בתוך הבשר הוא הנקרא חיצון לפי שהוא
11 נמצא בצד החיצון של הירך. מתרצה הגמרא: אָמַר רַב יְהוּדָה,
12 באמת הגיד החיצון הוא הגיד המובלע בבשר שנמצא בצד החיצון
13 של הירך וכדברי שמואל, אלא שמאחר דהיכא דפּרְעֵי טַבְּחֵי -
14 שבמקום שבו פורעים הטבחים את הרגל מחיבורה בעצם האליה,
15 שם מחובר הגיד לעצם של הקולית, לכן קראה לו הברייתא 'חיצון
16 סמוך לעצם', דהיינו שהוא בצד החיצון של הירך ויש מקום שבו הוא
17 סמוך לעצם ששם הוא אינו מובלע בבשר.

18 הגמרא מבארת מה דינו של טבח שלא הקפיד על ניקור החלב:
19 אֵיתְמַר, טַבַּח שְׁלֵא נִיקַר הֵיטָב אֶת הַבֶּשֶׂר וְנִמְצָא חֵלֶב אַחֲרָיו, רַב
20 יְהוּדָה אָמַר, אִם נִמְצָא שֶׁהַשְּׂאִיר חֵלֶב בְּשִׁיעוֹר כְּשֶׁעוֹרָה עוֹנֵשִׁים
21 אוֹתוֹ. וְרַבִּי יִזְחַנְן אָמַר שֶׁרַק אִם נִמְצָא אַחֲרָיו חֵלֶב בְּשִׁיעוֹר כּוֹזֵית
22 עוֹנֵשִׁים אוֹתוֹ. אָמַר רַב פֶּפְאֵה וְלֹא פְּלִיגִי - לא נחלקו רב יהודה ורבי
23 יוחנן, אלא כָּאֵן לְהִלְקוֹתוֹ - רבי יוחנן דיבר לענין עונש מלקות, ולכן
24 אמר שרק אם נמצא אחריו חלב בשיעור כזית מלבין אותו מכת
25 מדרות, אבל בפחות משיעור כזית אין מלקין אותו, וְכָאֵן לְעַבְרֵי -
26 ואילו רב יהודה דיבר לענין העברתו מאומנתו, שאפילו אם נמצא
27 אחריו חלב בשיעור מועט כשעורה מעבירין אותו מטבחותו.

28 אָמַר מַר זוֹטְרָא, מַה שֶׁאִמַּר רַב יְהוּדָה שֶׁאִם נִמְצָא אַחֲרָיו חֵלֶב
29 כְּשֶׁעוֹרָה מַעֲבִירִין אוֹתוֹ מֵאוֹמְנוֹתוֹ, הֵינּוּ דוּקָא כְּשֶׁנִּמְצָא חֵלֶב
30 בְּשֶׁעוֹרָה בְּמִקּוֹם אַחֵר, שֶׁמֵּאֲחֵר הוּא וְהוּא שִׁיעוֹר מוּעָט, רַק כֹּאשֶׁר כֹּל
31 הַשִּׁיעוֹר נִמְצָא בְּמִקּוֹם אֶחָד מֵעֵנִישִׁים אוֹתוֹ, אֲבָל אִם נִשְׂאֵר חֵלֶב
32 בְּכַמָּה מִקּוֹמוֹת וּבְצִירָה כֹּל הַמִּקּוֹמוֹת יֵשׁ שִׁיעוֹר כְּשֶׁעוֹרָה אֵין מַעֲבִירִין
33 אוֹתוֹ. וְמַה שֶׁאִמַּר רַבִּי יִזְחַנְן שֶׁאִם נִמְצָא חֵלֶב בְּשִׁיעוֹר מִלְּקֵין
34 אוֹתוֹ, הֵינּוּ אֲפִילוּ כְּשֶׁנִּמְצָא חֵלֶב בְּשָׁנִים וּבְשָׁלֹשָׁה מִקּוֹמוֹת
35 וּבְצִירָה כֹּל הַמִּקּוֹמוֹת יֵשׁ שִׁיעוֹר כּוֹזֵית.

36 מְסִימַת הַגְּמָרָא: וְהִלְכְתָּא - ולהלכה, לְהִלְקוֹתוֹ בְּכּוֹזֵית - מלקות
37 ישנן רק באופן שנמצא אחריו כזית חלב במקום אחד, וְלְעַבְרֵי -
38 ולהעבירו מאומנתו מעבירין רק כָּאֵין שֶׁנִּמְצָא אַחֲרָיו חֵלֶב
39 בְּשֶׁעוֹרָה בְּמִקּוֹם אֶחָד.

40 הגמרא מבארת האם הטבחים נאמנים על ניקור גיד הנשה. שנינו
41 במשנה שלדעת רבי מאיר אֵין הַטַּבְּחִין נֹאמְנִין עַל נִיקוֹר הַגִּיד, ואילו
42 לדעת חכמים הם נאמנים [וב']. אָמַר רַבִּי הִיָּיא בַר אֲבָא אָמַר רַבִּי
43 יוֹחֲנָן, הַגֵּם שֶׁבְּתַחֲלִילָה פִּסְקוּ כְּרַבִּי מֵאִיר שֶׁאֵין הַטַּבְּחִים נֹאמְנִים עַל
44 נִיקוֹר הַגִּיד, עֵתָּה פִּסְקוּ חֲכָמִים וְחֹזְרֵי לוֹמְרֵי שֶׁהֵם נֹאמְנִין וְהַלּוֹקָח
45 מִן הַטַּבַּח אֵינוֹ צָרִיךְ לְבַדּוֹק אִם נִיקְרוּהוּ הֵיטָב. אָמַר רַב נְחֶמְךָן בְּתַמְיָה,
46 וְכִי אֲבִשׂוֹר דְּרִי - האם עתה הוכשרו הדורות יותר מדורות קודמים,
47 הלא הסיבה שבתחילה לא האמינו לטבחים היא משום שנפסקה
48 ההלכה כרבי מאיר שאמר שצריך לחטוט את גיד הנשה מעיקרו,
49 ומאחר ויש בזה טירחה רבה לא האמינו לטבחים שאמרו שטררו
50 וניקרוהו היטב, ואם כן האיך שייך לומר שעתה הוכשרו הדורות יותר
51 מבתחילה ואפשר להאמין למה שאומרים הטבחים. מתרצה הגמרא:
52 מְעִיקְרָא דְּהוּוּ סְבָרִי לֶה פְּרָבִי מֵאִיר - בתחילה כשסברו ונהגו כרבי
53 מאיר שצריך לחטוט את הגיד לֹא הוּוּ מְהִימְנֵי - לא היו הטבחים
54 נאמנים משום שיש טירחה בחיטוטו, וּלְכַפּוֹסָה - אולם עתה סְבָרִי
55 פְּרָבִי יְהוּדָה שֶׁאֵין צָרִיךְ לְחַטוֹט אֶת הַגִּיד אֲלָא דִּי בְּגַמְיַמְתּוּ, ומאחר
56 ואין בכך טירחה נאמנים הטבחים לומר שניקרוהו ואין צריך לבדוק

אחריהם.

57 הגמרא מביאה את דברי רבי יוחנן באופן אחר: אֵיבָא דְּמִתְנֵי לֶה
58 אֲסִיפָא - יש שסברו שדברי רבי יוחנן נאמרו על הסיפא של המשנה
59 שבה שנינו 'וְחֲכָמִים אֹמְרִים שֶׁהַטַּבְּחִים נֹאמְנִין עָלָיו - על ניקור
60 הַגִּיד וְעַל נִיקוֹר הַחֵלֶב, אָמַר רַבִּי הִיָּיא בַר אֲבָא אָמַר רַבִּי יוֹחֲנָן,
61 הַגֵּם שֶׁבְּתַחֲלִילָה הָאִמְיִנו לְטַבְּחִים שֶׁאִמְרוּ שֶׁנִּיקְרוּ הֵיטָב אֶת הַגִּיד
62 וְהַחֵלֶב, עֵתָּה חֲזָרוּ לוֹמְרֵי שֶׁאֵין נֹאמְנִין. אָמַר רַב נְחֶמְךָן אֵף עַל פִּי
63 שְׁבִדְרוּ שֶׁל רַבִּי יוֹחֲנָן לֹא הָאִמְיִנו לְטַבְּחִים, מִכֹּל מִקּוֹם בְּזִמְנֵי הָזֶה הֵם
64 נֹאמְנִין. מִקְשָׁה הַגְּמָרָא: וְכִי אֲבִשׂוֹר דְּרִי - האם הטבחים בומן הזה
65 יותר כשרים מהטבחים שהיו בדורות הקודמים. מתרצה הגמרא:
66 באמת לא נחשדו הטבחים שיוזלו בניקור הגיד אפילו במקום
67 שהטירחה מרובה, אלא שְׁמַעֲיָקְרָא - בתחילה כשאמרו חכמים
68 במשנתנו שהטבחים נאמנים, טעמם היה משום שְׁכַבְרֵיהּ - סברו
69 ונהגו פְּרָבִי יְהוּדָה שאמר שדי בגמימת הגיד, ומאחר וכך היה מנהגם
70 האמינו לטבחים שאמרו שניקרוהו, דְּרִי סְבָרִי פְּרָבִי מֵאִיר - אולם
71 לאחר מכן בדורו של רבי יוחנן חזרו ונהגו כרבי מאיר שאמר שצריך
72 לחטוט את הגיד, ומאחר והיו כְּפָה טבחים דְּהוּוּ דְּכִירֵי לֶה לְדְרָבִי
73 יְהוּדָה - שזכרו את דינו של רבי יהודה ונהגו כמותו ולא חיטטו את
74 הגיד אלא גממוהו, תיקנו חכמים שכל הטבחים לֹא מְהִימְנֵי - אינם
75 נאמנים משום שחששו שמא לקח הקונה מטבח שנהג כרבי יהודה.
76 וְהַשְּׂאִיר דְּנִשְׁיָה לְדְרָבִי יְהוּדָה - ועתה שכבר שכחו כל הטבחים
77 מדינו של רבי יהודה והחזיק המנהג כרבי מאיר שצריך לחטוט את
78 הגיד, תיקנו שכל הטבחים מְהִימְנֵי - נאמנים, שהרי מעולם לא
79 נחשדו הטבחים שלא יעשו כפי שצטוו.

80 הגמרא מבארת האם נאמנים הטבחים על ניקור החלב: שנינו
81 במשנה, שְׁחֲכָמִים אֹמְרִים שֶׁנֹּאמְנִים הַטַּבְּחִים עַל נִיקוֹר הַגִּיד וְעַל
82 נִיקוֹר הַחֵלֶב, שְׁוֹאֵלֵת הַגְּמָרָא: חֵלֶב מֵאֵן דְּכֵר שְׁמִיָּה - מי הזכיר את
83 שמו של החלב, הלא רבי מאיר שקדם לרבי חכמים אמר שהטבחים
84 אינם נאמנים על ניקור הגיד, ולא אמר שאינם נאמנים על ניקור
85 החלב, ומדוע חכמים הזכירו בדבריהם גם את נאמנות הטבחים על
86 ניקור החלב. משיבה הגמרא: הָכִי קָאָמַר - כך אמר רבי מאיר, אֵין
87 הַטַּבְּחִים נֹאמְנִין עָלָיו - על ניקור הגיד ולא על ניקור הַחֵלֶב,
88 וְחֲכָמִים אֹמְרִים שֶׁנֹּאמְנִין עָלָיו - על ניקור הגיד וְעַל נִיקוֹר הַחֵלֶב.

משנה

90 משנתנו דנה אם רשאי אדם לשלוח לעובד כוכבים ירך בהמה מבלי
91 להוציא תחילה את גיד הנשה. אומרת המשנה: שוֹלַח אִדָּם יָרֵךְ
92 בַּהֲמָה לְעוֹבֵד כּוֹכְבִים אֵף עַל פִּי שְׁנֵי הַנְּשָׂה בְּתוֹכָהּ, ואין לחשוש
93 שיחזור העובד כוכבים וימכרנה לישראל ויאכלנה עם גידה, מִפְּנֵי
94 שְׁמִקְוָמוֹ שֶׁל הַגִּיד נִיבָר, ויודע הישראל להבחין שאם הירך שלמה
95 בידוע שלא נחטט גידה והוא חטטו בעצמו.

גמרא

96 הגמרא דנה האם מותר לשלוח לעובד כוכבים ירך חתוכה. מדייקת
97 הגמרא: מזה שאמרה המשנה שולח אדם 'ירך' משמע שדווקא ירך
98 שְׁלֵמָה אֵין איסור לשלוח לעובד כוכבים, אבל ירך הַתּוֹכָה לֹא -
99 אסור לשלוח לעובד כוכבים מבלי להוציא את גידה, מפני
100 שכשהלוקח ממנו רואה את הירך חתוכה הוא תולה שכבר הוציאו
101 את גידה ואוכלה כמות שהיא מבלי להוציא את הגיד.
102 מבררת הגמרא: בְּמֵאֵי עֲקָרִין - במה עוסקת המשנה, אִילִימָא - אם
103 נאמר שהמשנה מדברת בְּמִקּוֹם שֶׁכֹּל הַטַּבְּחִים יִשְׂרָאֵל וּמְנַהֵגִם שְׁאֵין
104 הֵם מְכַרְיִין בעיר כשנמצאה טריפה בבית המטבחים, דְּעוֹ שֶׁמִּצְאָנוּ
105 טְרִיפָה בְּאִטְלִיז וְהִי אֲנוּ מוֹכְרִים אוֹתָהּ לְעוֹבְדֵי כּוֹכְבִים, ובמקום זה
106 אסור לישראל לקחת בשר מהעובד כוכבים שמו מכרו לו הטבחים
107 בשר טריפה ולא הכריזו על כך,